

# เกี่ยวกับระบบ SEPA

## ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Performance Appraisal: SEPA) หลักการและวัตถุประสงค์

ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Performance Appraisal: SEPA) เป็นระบบที่มีการประยุกต์รูปแบบการประเมินตนเอง (Self Assessment) และเกณฑ์การประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เข้ากับระบบประเมินผลการทำงานของรัฐวิสาหกิจเดิมที่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลในหัวข้อการบริหารจัดการองค์กรเพื่อผลักดันให้รัฐวิสาหกิจพัฒนาระบบการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ให้ทัดเทียมกับมาตรฐานการบริหารจัดการองค์กรระดับสากลจึงสามารถกล่าวได้ว่าระบบ SEPA เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐในการยกระดับการบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจให้เข้าสู่มาตรฐานสากลอันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันของประเทศ หลักสำคัญของระบบ SEPA อยู่ที่บริบทของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งหมายถึงวิธีการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจสุขภาพแวดล้อม ในการดำเนินงานความสัมพันธ์ที่สำคัญในการดำเนินงานตลอดจนความทุกข์และความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ซึ่งครอบคลุมระบบการบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจโดยรวม ประกอบด้วยเกณฑ์ทั้ง ๘ หมวดซึ่งระบุลักษณะของการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่รัฐวิสาหกิจบรรลุได้แก่การนำองค์กร (หมวด ๑) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์(หมวด๒) การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด (หมวด ๓) การมุ่งเน้นบุคลากร (หมวด ๔) การจัดการกระบวนการ (หมวด ๕) และผลลัพธ์ (หมวด ๖) และผู้ผลิต (หมวด ๗) โดยการดำเนินงานทุกอย่างมุ่งสู่ผลลัพธ์ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์และบริการลูกค้าการเงินและตลาดการดำเนินงานภายในรวมถึงด้านบุคลากรการกำกับดูแลที่ดีและความรับผิดชอบต่อประชาชาติและสังคม ระบบทั้งหมดอยู่บนพื้นฐานของการวัดการวัดและบริหารจัดการความรู้ (หมวด ๘) ซึ่งสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถ **ความเป็นมา** คณะกรรมการประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจ ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบการนำระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Performance Appraisal: SEPA) มาใช้เพื่อขยายขอบเขตประเมินผลการทำงานของรัฐวิสาหกิจปัจจุบัน รวมถึงเห็นชอบการจัดกลุ่มรัฐวิสาหกิจเพื่อเข้าสู่ระบบ SEPA แยกดำเนินงานตามระบบ SEPA และแผนการสนับสนุนรัฐวิสาหกิจของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ทั้งนี้ ให้เริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นไป และได้แต่งตั้งคณะกรรมการและการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจขึ้นเพื่อดูแลการนำระบบ SEPA มาใช้ของรัฐวิสาหกิจ พร้อมทั้ง เห็นชอบแผนและกรอบระยะเวลาการนำรัฐวิสาหกิจเข้าสู่ระบบ SEPA โดยพิจารณาตามความพร้อมตามการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งพิจารณาจากคะแนนประเมินผลการประเมินตนเองการบริหารจัดการองค์กร โดยมีการแบ่งกลุ่มรัฐวิสาหกิจ (ปรับปรุงล่าสุดตามมติคณะกรรมการกำกับดูแลการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๓ /๒๕๕๓ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓) เพื่อขยายเข้าสู่ระบบ SEPA ตามา คณะกรรมการกำกับดูแลการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจได้เห็นชอบแผนการดำเนินงานตามระบบ SEPA ดังนี้

- ปีที่ ๑ ของการเข้าสู่ระบบ SEPA ยังคงประเมินผลการทำงานตามระบบปัจจุบัน** มีการประเมินผลในหัวข้อการบริหารจัดการองค์กร (ร้อยละ ๓๕) นอกจากนั้น รัฐวิสาหกิจต้องจัดทำแผนการ Implementระบบ SEPA ในองค์กร และทดลองทำรายงานประเมินตนเองตามระบบ SEPA ส่งให้ สคร. และให้ผู้บริหารประเมินพิจารณา
- ปีที่ ๒ ของการเข้าสู่ระบบ SEPA รูปแบบการกำหนดตัวชี้วัดด้านผลการดำเนินงานของ** รัฐวิสาหกิจจะปรับปรุงมุมมองการพิจารณาจากเดิมซึ่งอิงตามมุมมองของ Balanced Scorecard เป็นมุมมองการประเมินตามระบบ SEPA ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจยังคงมีการประเมินผลในหัวข้อการบริหารจัดการองค์กร (ร้อยละ ๓๕) และ ต้องจัดทำรายงานประเมินตนเองตามระบบ SEPA ส่งให้ สคร.
- ปีที่ ๓ ของการเข้าสู่ระบบ SEPA รัฐวิสาหกิจจะเริ่มมีการประเมินผลและคิดคะแนน** การประเมินตามระบบ SEPA อย่างเต็มรูปแบบ และใช้ต่อเนื่องในปีต่อไป

ประเภท รส.	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ
<b>กลุ่ม A (๘ แห่ง)</b> รส. ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก (คะแนนบริหารจัดการ (ข้อ ๓) > ๔.๕ ทุกข้อ > ๔.๐)	ปตท. กฟน. ธกส. ธอส. กฟผ. บพท. บกท.*
<b>กลุ่ม B (๒๖ แห่ง) กลุ่ม BA (๑๒ แห่ง)</b> (คะแนนบริหารจัดการ (ข้อ ๓) ภาพรวมเฉลี่ย ๓ ปี > ๓.๗๕)	ออมสิน กปน. กรุงไทย กฟภ. กบอ. กทพ. ทีโอที กปภ. ธสน. ปตท. วว.* อภ.*
<b>กลุ่ม BB" (๑๔ แห่ง)</b> (คะแนนบริหารจัดการ (ข้อ ๓) ภาพรวมเฉลี่ย ๓ ปี มากกว่า ๓.๐๐ แต่ไม่เกิน ๓.๗๕)	อสท. ทอท. รยส. บยย. รฟม. ธว. สสร. กทท. บขส. กคช. ขสมก. ททท. กสท. บตท. อส. โฟ กทท. โรงพิมพ์ ออป. สรค. อสส. รพท. อพวช. สบพ. อคส. อสป. อสค. อตก. อสห. อจน. บอท. อต. ธอท. สกย. กยส. ธพส.

**หมายเหตุ:** ๑. คณะกรรมการฯ เห็นว่าเป็นรัฐวิสาหกิจที่เข้าเป็นต่อเข้าสู่ระบบ SEPA โดยตรง และให้จัดไว้ในรัฐวิสาหกิจกลุ่ม A ๒. คณะกรรมการฯ เห็นว่ารัฐวิสาหกิจมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบโดยเร็วให้เข้าเป็นการนี้พิเศษ ๓. คณะกรรมการฯ เห็นว่ารัฐวิสาหกิจมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบ SEPA และรายชื่อรัฐวิสาหกิจ กลุ่ม BB และกลุ่ม C เพื่อเข้าสู่ระบบ SEPA

**SEPA คืออะไร เกณฑ์/วิธีการประเมินผล การสนับสนุนงานตามระบบ SEPA**

จากคะแนนประเมินผลตามการบริหารจัดการองค์กร ๒. กำหนดแผนการดำเนินงานตามระบบ SEPA โดยกำหนดแบ่งระยะเวลาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบ SEPA เป็นเวลา ๓ ปี ๓. กำหนดแผนการสนับสนุนรัฐวิสาหกิจทั้งในส่วนของกรมจัดสัมมนาเกี่ยวกับ SEPA การให้ปรึกษา การแนะนำการต่อข้อหารือผ่านทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ SEPA Center และการประชุม SEPA Clinic เป็นต้น ๔. กำหนดกรอบระยะเวลา แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดและน้ำหนักของการประเมินผลการทำงานตามระบบ SEPA

ตามระบบ SEPA ประจำปี ๕. สำหรับปี ๒๕๕๕ สคร. ได้ดำเนินการดังนี้ ๕.๑ จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากร สคร. และแผนงานการให้การสนับสนุนการดำเนินการตามระบบ SEPA แก่รัฐวิสาหกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ๕.๒ จัดโครงการพัฒนาบุคลากร สคร. โดยร่วมกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ จัดหลักสูตรการพัฒนาทักษะบุคลากรตามสามารถการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศให้แก่ผู้บริหารและข้าราชการ สคร. โดยมุ่งเน้นผู้รับผิดชอบรัฐวิสาหกิจกลุ่ม BA ตามระบบ SEPA เพื่อรองรับการนำระบบ SEPAมาใช้ โดยหลักสูตรดังกล่าวประกอบไปด้วย การอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานในตัวอย่างของรัฐวิสาหกิจไทยและองค์กรที่เป็นเลิศในต่างประเทศ รวมถึงกิจกรรมดูงานขององค์กรที่สามารถนำแนวคิดของเกณฑ์ Malcolm Baldrige National Quality Award มาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างประสบความสำเร็จ

โดยมีหัวข้อการสัมมนา ดังนี้ ๒.๑) SEPA Conference สำหรับผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ ๒.๒) เกณฑ์การประเมินตามระบบ SEPA ๒.๓) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานองค์กร (Organizational Performance Report) และการจัดทำ Roadmap ตามระบบ SEPA ๒.๔) การฝึกจัดทำรายงานผลการดำเนินงานองค์กร (OPR Coaching) ๒.๕) การอบรมการตรวจประเมินและการจัดทำรายงานผลการตรวจประเมินองค์กรด้วยตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ๒.๖) การฝึกตรวจประเมินและการจัดทำรายงานผลการตรวจประเมินองค์กรด้วยตนเอง (Coach at Site) พร้อมทั้งให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องผ่าน SEPA Clinic ๖. ปรับปรุงเกณฑ์และวิธีการประเมินตามระบบ SEPA มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกณฑ์ SEPA มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับเกณฑ์ของ MBNQA และ TQA โดยเน้นสาระสำคัญที่เหมาะสมกับบริบทของความเป็นรัฐวิสาหกิจไทย รวมทั้งอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมในเกณฑ์บางข้อที่มีความแตกต่างในมุมมองความคิดของเกณฑ์ต้นแบบกับผู้ใช้คนไทย และมีปัญหาในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจในทางปฏิบัติ **กรอบระยะเวลาการเข้าสู่ระบบของรัฐวิสาหกิจ** (๑) ในปี ๒๕๕๔ มีรัฐวิสาหกิจในกลุ่ม A ที่เข้าสู่การประเมินตามระบบ SEPA จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ (๒) ในปี ๒๕๕๖ มีรัฐวิสาหกิจในกลุ่ม BA ที่เข้าสู่การประเมินตามระบบ SEPA จำนวน ๑๒ แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด การประปานครหลวง

การปรับโครงสร้างภูมิภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์กรเภสัชกรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (๓) ในปี ๒๕๕๗ มีรัฐวิสาหกิจในกลุ่ม BB ที่เข้าสู่การประเมินตามระบบ SEPA จำนวน ๑๔ แห่ง ได้แก่ การเคหะแห่งชาติ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย บริษัท ไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) การทางเรือแห่งประเทศไทย องค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพ บริษัท ขนส่ง จำกัด โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย บริษัทตลาดรองสินค้าเชื่อที่อยู่อาศัย และบริษัทประกันสินเชื่อสหกรณ์การเกษตร (๔) ในปี ๒๕๖๐ คณะกรรมการประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘ เห็นชอบกรอบการประเมินผลการทำงานรัฐวิสาหกิจ ประจำปี ๒๕๖๐ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติในการดำเนินงาน และได้กำหนดให้รวมรัฐวิสาหกิจในระบบ SEPA จำนวน ๑๔ แห่ง และกลุ่ม BA จำนวน ๑๒ แห่ง เป็นรัฐวิสาหกิจกลุ่ม A และเปลี่ยนชื่อกลุ่มรัฐวิสาหกิจในระบบ SEPA กลุ่ม BB จำนวน ๑๔ แห่ง เป็นรัฐวิสาหกิจกลุ่ม B